

معرفی گزیده‌ای از منابع مرتبط با برنامه‌ریزی و برنامه‌ریزی منطقه‌ای

مهدی کریمی

شکل رایجی در سه منطقه‌ی بریتانیا با وجود اولویت‌های متفاوتی که دارند، به مرحله‌ی عمل در می‌آید.

این کتاب از یک رویکرد جامع نسبت به برنامه‌ریزی استراتژیک و منطقه‌ای در همه‌ی ابعاد و کلیه‌ی سطوح فضایی برخوردار است و به بررسی تأثیرات بخش عمومی (public sector) همراه با اندیشه‌های استراتژیک بخش‌های شرکتی و خصوصی و نیز تصمیمات مبتنی بر سرمایه‌گذاری می‌پردازد. در این بین وجود مطالعات موردی تفصیلی، تمایز موجود بین برنامه‌ریزی برای نواحی اجتماعی و اقتصادی مختلف در بریتانیا را برجسته می‌سازد.

خواندن کتاب «برنامه‌ریزی استراتژیک جهت توسعه منطقه‌ای»، برای دانشگاهیان و دانشجویانی ضروری است که در زمینه‌ی برنامه‌ریزی منطقه‌ای و استراتژیک فعالیت دارند؛ ضمن اینکه برای سیاست‌سازان، متخصصان و اساتید نیز در زمینه‌ی این رشته‌ی مهم، اساسی و نوظهور معرفی جامع و اندیشمندانه‌ای ارائه می‌دهد.

۲. دیالوگ‌ها در برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای ۱

بروس استیفل و وانسا واتسون (Bruce Stiffel and Vanessa Watson)
اولین چاپ: ۲۰۰۵
انتشارات: روتلج

«دیالوگ‌ها در برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای»، مجموعه‌ای از بهترین دانش‌ها را در زمینه‌ی برنامه‌ریزی شهری ارائه می‌دهد که حاصل کار هر یک از انجمن‌های مکتب برنامه‌ریزی جهان است. مقالات برگزیده و برتر که در این مجموعه ارائه می‌گردد، بیانگر دغدغه‌ها و گفتمان‌های اجتماع دانشمندان برنامه‌ریزی است و به علاوه نگاهی اجمالی نیز به سوی اقدامات و تئوری‌های برنامه‌ریزی دانشمندان و دانشگاهیان برنامه‌ریزی در سراسر جهان دارد. همه‌ی کسانی که از برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای سود و بهره‌ای می‌برند، چنین مجموعه‌ای را در گشودن مسیرهای جدید به سمت بحث، تحقیق و پژوهش ارزشمند خواهند یافت. بعد از فصل مقدماتی ویراستاران، مقالات این مجموعه براساس

۱. برنامه‌ریزی استراتژیک جهت توسعه منطقه‌ای در بریتانیا

تألیف: هری. تی. دیمتریو و رایبن تامپسون (Harry T. Dimitriou and Robin Thompson)
اولین چاپ: سال ۲۰۰۷
انتشارات: روتلج

«برنامه‌ریزی استراتژیک جهت توسعه منطقه‌ای»، شامل تاریخ اخیر و اقدامات معمول در زمینه‌ی برنامه‌ریزی منطقه‌ای و استراتژیک در بریتانیا می‌گردد. و تأکید اصلی در آن بر افزایش نهادها و قدرت‌های منطقه‌ای در پاسخ به فشارهای ناشی از محدودیت‌های زیست محیطی و جوی، انقلاب اطلاعاتی، و جهانی شدن اقتصاد است. این دلیل، که چرا مقررات جدید، برنامه‌ریزی و امر توسعه به سمت مناطق در جریان است و همچنین علت اینکه مسائل ویژه‌ای چون توسعه‌ی مسکن، و برنامه‌ریزی حمل‌ونقل اموری حساس و با اهمیت در مناطق تلقی می‌گردند، مورد کندوکاو و تحقیق قرار می‌گیرد. با وجود همراهی استادان و دانشگاهیان مهم، این کتاب موارد ذیل را مورد بحث قرار می‌دهد:

- تحول برنامه‌ریزی منطقه‌ای در بریتانیا و نیز روند تحول اندیشه‌های استراتژیکی
- مفهوم فضایی سیاست‌های حاصل از توسعه‌ی اقتصادی و منطقه‌ای
- روش‌ها و فنون مورد نیاز در تحقق بخشیدن به «برنامه‌ریزی استراتژیک جهت توسعه منطقه‌ای» و
- اینکه چطور «برنامه‌ریزی استراتژیک جهت توسعه منطقه‌ای» به

دغدغه‌ها و نگرانی‌های محلی آورده شده است، با این وجود انعکاس-بخش سه مسئله‌ی بین‌المللی می‌باشند: اول اینکه، ارتباط بین برنامه‌ریزی و اقتصاد در موقعیت‌هایی افزایش می‌یابد که گستره‌ی آن از کاربری‌های شهری مختلط در کانادا، از استادیوم المپیک در سیدنی تا اثر عوامل بازار در فضای شهری بوینس آیرس امتداد دارد. افزایش نگرانی‌ها و دغدغه‌های مربوط به محیط زیست و حفاظت از آن به عنوان دومین مسئله، در مقالاتی چون تنوعات زیستی در بریتانیا، مشکلات برقراری تعادل بین حفاظت و احیاء و بازتولید در شانگهای و اثرات منطقه‌بندی اقتصادی-اکولوژیکی در آمازون برزیل، به چشم می‌خورد. و سومین مسئله به ماهیت فرآیند برنامه‌ریزی و تصمیم‌سازی برمی‌گردد که اوج آن را می‌توان در مشارکت و ارتباطات در بلفاست، اورشلیم، ژوهانسبورگ و کانادا، کاربرد تئوری‌های برنامه‌ریزی هنجاری در آفریقا و استفاده از داستان‌سرایی به عنوان شیوه‌ی کسب فهم متقابل دید. در نهایت، فصل پایانی توانایی‌های تئوری برنامه‌ریزی انتقادی را در جهت تأیید حضور قدرت در فرآیند برنامه‌ریزی مورد سؤال قرار می‌دهد. این کتاب با همکاری «شبکه‌ی انجمن تحصیلات برنامه‌ریزی جهانی» (GPEAN) و تعداد ۹ انجمن مکتب برنامه‌ریزی که نماینده‌ی آن بودند، به چاپ رسید و در انتخاب چنین مقالاتی، اساس را رقابت منطقه‌ای قرار دادند.

۳. دیالوگ‌ها در برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای ۲

بروس استیفتل و وانسا واتسون و هنری آسلراد (Bruce Stiftel, Vanessa Watson and Henri Acselrad)

اولین چاپ: ۲۰۰۷

انتشارات: روتلج

جلد دوم «دیالوگ‌ها در برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای»، مجموعه‌ای جدید از بهترین دانش‌ها را در زمینه‌ی برنامه‌ریزی شهری ارائه می‌دهد که حاصل کار هریک از انجمن‌های مکتب برنامه‌ریزی جهان است. مقالات برگزیده و برتر که در این مجموعه ارائه می‌گردد، بیانگر دغدغه‌ها و گفت‌وگوهای اجتماع دانشمندان برنامه‌ریزی است و به علاوه نگاهی اجمالی نیز به سوی اقدامات و تئوری‌های برنامه‌ریزی دانشمندان و دانشگاهیان برنامه‌ریزی در سراسر جهان دارد. همه‌ی کسانی که از برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای سود و بهره‌ای می‌برند، چنین مجموعه‌ای را در گشودن مسیرهای جدید به سمت بحث، تحقیق و پژوهش ارزشمند خواهند یافت. این کتاب با همکاری «شبکه‌ی انجمن تحصیلات برنامه‌ریزی جهانی» (GPEAN) و تعداد نه انجمن مکتب برنامه‌ریزی که نماینده‌ی آن بودند، به چاپ رسید و در انتخاب چنین مقالاتی، اساس را رقابت منطقه‌ای قرار دادند.

۴. دیالوگ‌ها در برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای ۳

بروس استیفتل و وانسا واتسون و هنری آسلراد (Bruce Stiftel, Vanessa Watson and Henri Acselrad)

اولین چاپ: ۲۰۰۸

انتشارات: روتلج

جلد سوم «دیالوگ‌ها در برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای»، مجموعه‌ای جدید از بهترین دانش‌ها را در زمینه‌ی برنامه‌ریزی شهری ارائه می‌دهد که حاصل کار هریک از انجمن‌های مکتب برنامه‌ریزی جهان است. مقالات برگزیده و برتر که در این مجموعه ارائه می‌گردد، بیانگر دغدغه‌ها و گفت‌وگوهای اجتماع دانشمندان برنامه‌ریزی است و به علاوه نگاهی اجمالی نیز به سوی اقدامات و تئوری‌های برنامه‌ریزی دانشمندان و دانشگاهیان برنامه‌ریزی در سراسر جهان دارد. همه‌ی کسانی که از برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای سود و بهره‌ای می‌برند، چنین مجموعه‌ای را در گشودن مسیرهای جدید به سمت بحث، تحقیق و پژوهش ارزشمند خواهند یافت.

بعد از فصل مقدماتی ویراستاران، مقالات این مجموعه براساس دغدغه‌ها و نگرانی‌های محلی آورده شده است؛ با این وجود

انعکاس بخش سه مسئله‌ی بین‌المللی می‌باشند: اولین مسئله که در ارتباط با عوامل شکل‌دهنده به فرآیند شهرنشینی و واکنش برنامه‌ریزی نسبت به آنها است، به دنبال پیامدهایی مورد بررسی و مطالعه قرار می‌گیرد که حاصل از عوامل اقتصادی و اجتماعی در شهرهای اروپا، عوامل نهادی و زیست محیطی طبیعی در مکزیک، و عوامل اقتصادی و نهادی در چین می‌باشند. واکنش‌های برنامه‌ریزی در این بین، در زمینه‌های مختلفی به بررسی درمی‌آید: برنامه‌ریزی شهری چین برای رشد سریع، تقسیمات ریز و جدید برای شهروندی در کانادا و توسعه‌ی اجتماع به وسیله‌ی سازمان‌های اعتقاد محور (faith – base organizations) در آفریقای جنوبی. دومین مجموعه از مسائل به تحول ایده‌ها و پارادایم‌ها در برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای برمی‌گردد و شامل مواردی چون تضاد صریح بین برنامه‌ریزی شهرک‌های (town planning) علوم اجتماعی محور و شهرنشینی معماری محور طی ۵۰ سال گذشته، کاربرد تئوری‌های برنامه‌ریزی شمال (NORTH) در آفریقای جنوبی و فقدان برنامه‌ریزی سرزمینی در سطح ملی در برزیل می‌گردند. و سومین مجموعه به مسائلی چون تئوری‌های برنامه‌ریزی، فرآیندها و اقدامات، مطالعه‌ی نقش برنامه‌ریز در تصادفات، در برنامه‌ریزی حمل‌ونقل منطقه‌ای سانفرانسیسکو و برنامه‌ریزی عملکرد محور در ایالات متحده، استرالیا و نیوزلند می‌پردازند. بحث‌های تئوری طبق تجزیه و تحلیل پیرامون هزینه‌های مذاکره (transaction) در برنامه‌ریزی ارتباطی – انتقادی و پیوندش با قدرت و نیز بحث در جهت ساماندهی در برنامه‌ریزی کاربری زمین پیش می‌رود. این کتاب با همکاری «شبکه‌ی انجمن تحصیلات برنامه‌ریزی جهانی» (GPEAN) و تعداد ۹ انجمن مکتب برنامه‌ریزی که نماینده‌ی آن بودند، به چاپ رسید و در انتخاب چنین مقالاتی، اساس را رقابت منطقه‌ای قرار دادند. این انجمن‌ها نماینده‌ی بیش از ۳۶۰ مکتب برنامه‌ریزی در نزدیک به ۵۰ کشور در جهان می‌باشند.

مبانی نظری برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای

مجموعه‌ی برنامه‌ریزی شهری

نویسنده: دکتر غلامرضا لطیفی

مؤسسه آموزش عالی آزاد پارسه

مدیریت شهری

نویسنده: دکتر غلامرضا لطیفی

مشخصات نشر: تهران: سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، ۱۳۸۶

مشخصات ظاهری: ۱۸۴ ص: جدول، نمودار.

قیمت: ۴۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: خدمات شهری – ایران.

موضوع: سیاست شهری

شناسه افزوده: سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور.

مدیریت شهری (مدیریت شهری، شهر تهران، شهر گرایی)

نویسنده: دکتر غلامرضا لطیفی

ناشر: مؤسسه فرهنگی، اطلاع‌رسانی و مطبوعاتی

چاپ اول: بهار ۱۳۸۷

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه

قیمت: ۴۰۰۰۰ ریال